

Kotoutumisen edistämisen suunnitteluvelvollisuus

285/04.03.00/2024

HYTY 28.08.2024 § 17

Valmistelija Hyvinvointi- ja kehityspäällikkö Tiina Kemppainen, p. 050 564 0008, tiina.kemppainen@forssa.fi

Kunnalla on lain velvoittamana yleinen velvollisuus suunnitella, kehittää ja seurata kotoutumisen edistämistä. Kuluvan vuoden loppuun asti voimassa olevassa kotoutumisen edistämisestä annetussa laissa (1386/2010) säädetään kunnan suunnitteluasiakirjasta, jonka nimi on kotouttamisohjelma. Vuoden 2025 alussa voimaan tulevassa Laissa kotoutumisen edistämisestä (681/2023; myöh. Kotoutumislaki), kotouttamisohjelma-käsitteestä luovutaan, mutta suunnitteluvelvollisuus säilyy kunnalla (emt. 45§). Tarvittaessa kunnan on toteuttava em. velvoitetta yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa ja sovitettava oman ja työllisyysalueen kotoutumisen edistämisen suunnittelu ja kehittäminen yhteen hyvinvointialueen vastuulla olevan palveluiden suunnittelun ja kehittämisen kanssa.

Kunnan kotoutumisen edistämisen suunnittelu kattaa kaikki kunnassa asuvat maahanmuuttajat ja kunnan on otettava kotoutuja-asiakkaat ja maahanmuuttajat huomioon strategisissa suunnitelmissaan. Tavoitteena on valtavirtaistaa kotoutumisen edistäminen osaksi kunnan eri toimialojen suunnittelua ja kehittämistä. Kunnan kotoutumisen edistämisen suunnitteluun kuuluu myös hyvien väestösuhteiden edistäminen kuntalaisten välillä.

Kunta käsittelee kotoutumisen edistämisen suunnittelussa maahanmuuttajien

- työllisyyttä ja koulutusta
- hyvinvointia, terveyttä ja asumista
- osallisuutta, yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa
- oman kielen ja kulttuurin ylläpitämisen mahdollisuuksia
- hyvien väestösuhteiden edistämistä

koskevia tavoitteita, toimenpiteitä ja seurantaa. Kunta voi asettaa muitakin tavoitteita kotoutumisen edistämiseksi.

Kunnan kotoutumisen edistämisen suunnittelussa on otettava huomioon valtakunnalliset tavoitteet, jotka asetetaan Valtion kotoutumisen edistämishjelmassa (VALKO) sekä työ- ja elinkeinoministeriön vahvistamissa työllisyyden edistämisen valtakunnallisissa tavoitteissa kotoutuja-asiakkaiden osalta.

Onnistunut kotoutumisen edistämisen suunnittelu vie paikallisesti eteenpäin sekä kuntastrategiassa, mahdollisissa alueellisissa strategioissa että valtion kotoutumisen edistämishjelmassa tärkeiksi katsottuja tavoitteita.

ELY-keskus seuraa toimialueellaan kotoutumisen suunnittelun asianmukaista toteutumista.

Suunnittelu- ja seurantavelvoitteen toteuttaminen konkretisoituu kotoutumisen edistämisen asiakirjana, johon kirjataan kunnan ko. toiminnan tavoitteet, toimenpiteet, vastuutahot, yhteistyö ja seuranta tarvittavine mittareineen. Asiakirja voidaan laatia joko omana kotouttamisen edistämisen toimenpideohjelmanaan tai edellä kuvatut sisällöt voidaan sisällyttää johonkin muuhun kunnan suunnitteluasiakirjaan. Riippumatta siitä, laaditaanko asiakirja osana laajempaa asiakirjaa vai erillisenä dokumenttinaan keskeistä on sen valmistelun ja toteutuksen prosessi, jonka yhteydessä eri toimijat sitoutuvat yhteistyössä toteuttamaan kotoutumisen edistämisen tavoitteita.

Vaikka kunta laatisi erillisen toimenpideohjelman, on kunnan sen lisäksi otettava kotoutumisen edistäminen ja maahan muuttaneet kuntalaiset huomioon myös

- kuntastrategiassa
- talousarviossa ja -suunnitelmassa
- hyvinvointikertomuksessa ja -suunnitelmassa
- suunnitelmassa työvoimapalveluiden järjestämisestä
- kunnan muussa suunnittelussa ja palveluissa

Kunnan kotoutumista edistäviä palveluja ja toimenpiteitä järjestetään Kotoutumislain 12 §:n mukaan osana kunnan kotoutumishjelmaa, jossa kuvataan kotoutumisen alkuvaiheen palvelut, palveluiden vastuutahot sekä palveluihin liittyvä yhteistyö muiden toimijoiden kanssa. Kotoutumishjelman palveluiden tavoitteena on edistää maahanmuuttajan kotoutumista, työllisyyttä tai yrittäjyyttä, osaamista ja työelämävalmiuksia. Kotoutumishjelma tukee myös yhdenvertaisuuden, osallisuuden ja tasa-arvon toteutumista sekä terveyttä ja hyvinvointia. Kotoutumishjelman sisältämät palvelut tukevat arjen kansalaistaitoja sekä osallistumista järjestötoimintaan ja muuhun yhteiskunnalliseen toimintaan. Kotoutumislain 13 §:ssä säädetään kotoutumishjelman vähimmäisisällöistä.

Kotoutumishjelmaan voi viitata kotoutumisen edistämisen suunnitteludokumentissa tai sen voi sisällyttää sen osaksi. 1.1.2025 alkaen kotoutumishjelmaa kuvaava asiakirja on edellytys sille, että kunnalle voidaan maksaa kotoutumislain mukaisia korvauksia.

Kotoutumisen edistämisen toimenpideohjelman tai muu suunnitteluasiakirja toimii yhdessä kunnan kotoutumishjelman kanssa työkaluna kunnassa toimiville kotoutumista edistäville tahoille. Kunta voi toteuttaa kotoutumishjelman tai sen osan myös yhteistyössä muiden kuntien kanssa.

Kunta vastaa siitä, että kotoutumishjelmaan sisältyvät ja muut kunnan järjestämisvastuulla olevat kotoutumista edistävät palvelut järjestetään sisällöltään ja laajuudeltaan sellaisina kuin kunnassa on tarvetta. Kunta vastaa myös siitä, että kotoutumishjelmasta ja

muista palveluista muodostuu johdonmukainen ja tarpeita vastaava palvelukokonaisuus.

Kotoutumisen edistämisen suunnittelu edellyttää vahvaa monialaista yhteistyötä eri organisaatioissa kotoutumisen edistämiseen osallistuvien toimijoiden kanssa. Viranomaistahojen lisäksi kunnan on varmistettava, että erityisesti järjestöt ja kunnan alueella asuvat maahanmuuttajat voivat osallistua suunnittelutyöhön.

Kotoutumisen edistämisen suunnittelun, toteuttamisen ja seurannan toteuttamisesta vastaa Hyvinvointi- ja työllisyyslautakunta ja vastuuviranomaisena hyvinvointi- ja kehityspäällikkö yhdessä Kotouttamo -yksikön toimijoiden kanssa. Koska em. yksikkö on pääasiallinen toimija myös Jokioisten, Tammelan ja Ypäjän kuntien vastaavassa työssä, on tarkoituksenmukaista valmistella 1.1.2025 voimaan astuvan lainsäädännön mukaista suunnitteluvastuun toteuttamista yhdessä ko. kuntien kanssa.

Kotouttamon ohjausryhmän kuntaedustajat käsittelevät syksyn 2024 aikana toteutettavaa suunnittelutyön sisältöjä ja asiakirjojen laadinnan prosessia 23.8.2024 ja ne esitellään Hyvinvointi- ja työllisyyslautakunnalle 28.8.2024 kokouksessa.

Esittelijä	Hyvinvointi- ja kehityspäällikkö Kemppainen Tiina
Päätösehdotus	Hyvinvointi- ja työllisyyslautakunta päättää kotoutumisen edistämisen suunnitteluprosessista kokouksessa tehtävän esityksen perusteella.
Käsittely	<p>Esittelijä teki käsittelyn aikana seuraavan päätösehdotuksen:</p> <p>Hyvinvointi- ja työllisyyslautakunta päättää, että</p> <ul style="list-style-type: none"> - kotoutumisen edistämisen suunnitteluvastuun toteutumisesta vastaa Kotouttamo-yksikkö hyvinvointi- ja kehityspäällikön johdolla - syksyn 2024 aikana valmistellaan kotoutumisen suunnittelun asiakirja, joka sisältää kotoutumisohjelman sekä linjaukset hyvien väestösuhteiden tukemisesta - em. asiakirja valmistellaan yhteistyössä Jokioisten, Tammelan ja Ypäjän kuntien toimijoiden sekä keskeisten kotoutumisen edistämisestä vastaavien yhteistyöviranomaisten kanssa ja laadintaprosessin johtoryhmänä toimii Kotouttamon ohjausryhmä - suunnitteluvastuuta toteutettaessa ja asiakirjoja laadittaessa kuullaan maahan muuttaneita kuntalaisia sekä yhteisöjä ja järjestöjä
Päätös	Hyvinvointi- ja työllisyyslautakunta hyväksyi kokouksessa tehdyn päätösehdotuksen.

